

Det Kongelige nærings- og fiskeridepartementet

Vår referanse
201409386-3

Deres referanse

Dato
21.10.2014

Svar på høringsbrev NOU 2014:4 Enklere regler - bedre anskaffelser

Det vises til høringsbrev fra Nærings- og fiskeridepartementet av 20.6.14 hvor berørte parter blir bedt om å gi innspill til NOU 2014:4 Enklere regler - bedre anskaffelser, Forenkling av det norske anskaffelsesregelverket.

Sør-Trøndelag fylkeskommune har med interesse satt seg inn i NOUen og forslagene til endringer av anskaffelsesregelverket.

Sør Trøndelag fylkeskommune har følgende innspill og kommentarer (kommentert i den rekkefølgen de tas opp i brevet fra departementet):

Formålsparagrafen (s. 65ff): Vi er enige i at det er bra å skille mellom formål og virkemidler. Vi anser "størst mulig samlet verdiskapning" og "effektiv bruk av samfunnets ressurser" som klare formål. Disse formålene kan oppnås på ulikt vis, hvor konkurranse er det viktigste virkemiddelet. Vi stusser derfor på flertallets vurdering om at konkurranse er et formål i seg selv, og også mindretallets vurdering som sidestiller disse to begrepene.

Verdiskapning og effektiv ressursbruk er begrep som i hvert fall i offentlig sammenheng bør favne mer enn kun økonomiske vurderinger. I det perspektivet mener vi mindretallets formulering med fokus på "integritet" og "samfunnstjenlig måte" er viktig å fremheve. Etter vår vurdering er dette også i tråd med utviklingen innen offentlige anskaffelser de siste 20 årene. Offentlige innkjøp er og bør være mer enn snevre bedriftsøkonomiske vurderinger, som lett kan bli tolkningen hvis flertallets forslag blir vedtatt. Vi ser at flertallet har en annen vurdering av begrepet "effektiv ressursbruk", men vi mener allikevel at det er viktig å presisere eksplisitt at offentlig innkjøp er mer en ren bedriftsøkonomi.

Alt i alt fremstår mindretallets formulering som den beste, selv om "effektiv bruk av samfunnets ressurser" og "konkurranse" med fordel kunne vært formulert noe annerledes.

En alternativ omformulering av mindretallets forslag kan derfor være: *Basert på konkurranse skal anskaffelsesregelverket bidra til størst mulig samlet verdiskapning og effektiv bruk av samfunnets ressurser, samtidig som oppdragsgiver opptre med stor integritet og slik at anskaffelsen skjer på en samfunnstjenlig måte.*

Saksbehandler: Lise Kahaki, lise.kahaki@stfk.no,

Postadresse:
Postboks 2350
sluppen
7004 TRONDHEIM

Besøksadresse:
Fylkeshuset
Erling Skakkesgt. 14
7004 TRONDHEIM

Telefon: +47 73 86 60 00
Bankkonto: 8601.27.27277
Org.nr.: 938 634 556

E-postadresse:
Postmottak@stfk.no
Internett:
www.stfk.no

Ekstra kommentar: Mindretallets forslag er gjengitt forskjellig på side 65 og sidene 68/72 i NOUen. Forslaget på sidene 68/72 fanger opp de innvendinger vi har over og er substansielt på linje med vår alternative formulering over. Vi velger allikevel å fremme den alternative formuleringen, da vi mener denne har bedre språklige kvaliteter enn forslaget på sidene 68/72. Blant annet kommer hele formålsparagrafen da i en setning og ikke i to.

Det er vanlig å ha med fokus på integritet og samfunnstjenlig måte i offentlige virksomheters innkjøpspolitikk. Dette støtter viktigheten av å gjenspeile dette i lovteksten.

Grunnleggende prinsipper (s. 73ff): Vi er enige med utvalget om at alle prinsipper bør samles ett sted og det bør være i lovteksten.

Vi støtter mindretallets ønske om også å ha med forutberegnelighet og etterprøvbarhet. Dette reduserer behovet for tolkning av øvrige prinsipper. Spesielt forutberegnelighet bør være med.

Ordet gjennomsynlighet er ikke alminnelig brukt på norsk i denne konteksten. Etter vår vurdering fanger ordet åpenhet bedre opp utvalgets tolkning av ordet gjennomsynlighet.

Nye prosedyreregler (s. 150ff): STFK synes det vil være uheldig å innføre en særbestemmelse for enkelttilfeller hvor vi har kommet litt skjevt ut. Hvis det skal være noen forenkling i forhold til dagens regler bør oppdragsgiver fritt kunne forhandle uten at prosedyre er angitt i konkurransegrunnlag/kunngjøring. Men i tilfelle en slik endring ser problemene i forhold til forutberegnelighet. Hvis det derimot gjelder FOA del III bør adgangen til forhandling mykes opp betydelig.

Etter del II er det i dag mulig å velge forhandlinger. Det er derfor ikke etter denne delen av forskriften vi først har behov for endringer.

Departementet ber spesielt om tilbakemeldinger på denne delen av NOUen. Utvalgets flertall innrømmer at de er radikale i sitt forslag. Både flertallet og mindretallet har gode argumenter for sine ståsteder. Så lenge muligheten for dialog og avklaringer med tilbyderne blir ivaretatt, så vil antakelig begge modellene kunne fungere bra i praksis. Vi oppfatter allikevel flertallets forslag som mest positivt da forslaget er en tillitserklæring til offentlige innkjøpere. Flertallets forslag synes å inneholde flere frihetsgrader for oppdragsgiver enn mindretallets forslag. Departementet trenger ikke ha de store betenkeligheter med å velge det radikale forslaget. Det blir i hvert fall feil å velge mindretallets forslag bare fordi det er gjennomprøvd og fremstår som tryggest.

Konkrete anskaffelser som er unntatt EUs nye anskaffelsesdirektiv (s. 96ff): Vi mener at ut fra formålet med forenkling bør EUs nye anskaffelsesdirektiv følges og være styrende for nytt norsk anskaffelsesregelverk. Anskaffelser som er unntatt direktivet, bør derfor også være unntatt det norske anskaffelsesregelverket. Slik vi ser det, vil en forenkling være å følge EUs anskaffelsesdirektiv, og ikke opprette særnorske regler på dette området.

Unntak for kontrakter med en anslått verdi under 100 000 kroner (s. 96f):

Et alternativ som bør vurderes vil være å inndele FOA i 2, og fjerne dagens del II. Da altså slik at del I med de grunnleggende krav og noen tilpasninger vil gjelde for alle anskaffelser under EØS-terskelverdiene. Del II vil da bli dagens del III.

Skriftlighetskrav (s. 127): Vi mener det ikke vil være en forenkling å fjerne skriftlighetskravet, og er derfor enig med mindretallets forslag. Sett på bakgrunn av de grunnleggende prinsipp,

og spesielt kravet om gjennomsiktighet, vil det være enklere å nedtegne vesentlige forhold og viktige beslutninger underveis i prosessen i en protokoll, enn å lete frem disse opplysninger i ettertid som vil være mer ressurskrevende. Dette skaper også større forutberegnelighet for leverandørene. Vi mener derfor at dette dokumentet i dag fortsatt har praktisk nytte.

Kunngjøring av konkurranse (s. 194ff): Vi støtter utvalgets forslag og argumentasjon.

Kvalifikasjonskrav og dokumentasjon (s. 180ff): Utvalget foreslår utstrakt bruk av egenerklæringer. Vi er ikke enige med utvalget og utvalgets argumentasjon. Det skjer relativt ofte at tilbydere blir avvist pga. manglende kvalifikasjoner. Det er ikke ressurseffektivt å evaluere tilbud som i utgangspunktet skulle vært avvist.

Endogene evalueringsmodeller er svært utbredt. Det innebærer at rangeringen påvirkes av de andre tilbydernes tilbud. Hvis man ikke siler ut de tilbyderne som ikke er kvalifisert før evaluering, vil vinner kunne påvirkes av tilbydere som ikke engang er kvalifisert. Dette gir økte muligheter for strategisk prising. Det er i beste fall uheldig.

I praksis vil vi nok i fremtiden etterspørre aktuell dokumentasjon sammen med tilbudet. Egenerklæringer er ingen fordel.

Vi er også skeptisk til hvilke virkemidler vi har dersom leverandørene ikke leverer dokumentasjonen etter han er blitt valgt. Det er også uklart når dokumentasjonen senest skal leveres.

Digitalisering (s. 163ff): Det er viktig at de digitale systemer blir like over og under EU-terskel.

STFK synes det er viktig at har integrasjon bl.a mot fylkeskommunens sak/arkivsystem. Det er viktig med et helhetlig system som dekker både anbudsfasen (gjennomføring av konkurransen og valg og tilbyder) og avtalefasen, og i tillegg et presentasjonsverktøy. På sikt kan det også være behov for integrasjon mot økonomisystem, ehandel og ulike rapporteringssystemer.

Her har jeg nok litt større forventninger til arbeidsverktøy enn det FI har skissert. STFK har liten tro på at de vil tilfredsstille vårt behov når det gjelder arbeidsverktøy.

Det er viktig at systemet ikke gjør det mulig å åpne tilbudene før tilbudsfristens utløp.

Særlige tjenester, blant annet helse- og sosialtjenester (s. 247ff): Fylkeskommunen har lite eller ingen kjøp av slike tjenester og avstår fra å kommentere.

Terskelverdier (s. 118ff): Av de to forslagene, flertallet og mindretallet, støtter vi mindretallets forslag og argumentasjon. Terskelverdien for vare- og tjenestekontrakter bør prisjusteres til NOK 600.000. For bygge- og anleggskontrakter bør terskelverdien settes til NOK 3.000.000.

I forhold til formålet om at det skal gjøres en forenkling av regelverket mener vi imidlertid at det skal være en terskelverdi, EUs terskelverdi. Det vil være en forenkling å følge EUs anskaffelsesdirektiv, ikke opprette særnorske regler på dette området.

Ikke-anskaffelsesfaglige hensyn (s. 85ff):

Her støtter STFK flertallets forslag og mener at det ikke er nødvendig å regulere slike hensyn særskilt i den nasjonale delen av anskaffelsesregelverket .

Skatteattest og HMS-egenerklæring: Hvis det er korrekt slik utvalgets flertall påpeker at disse dokumentene primært er historisk begrunnet og ikke har samme relevans i dag, er vi enige i at de bør utgå. Men vi støtter utvalgets mindretall i at det snarest bør opprettes en dokumentasjonsdatabase som inneholder slik, og eventuell annen grunnleggende informasjon, f.eks. sertifiseringer, tiltaksklasser etc. Det vil være bra å koble en slik base til Doffin.

Alternativt regelsett – et minimumsregelverk (s.262ff): Vi er positive til å teste ut et minimumsregelverk slik utvalget foreslår i form av et pilotprosjekt. Som nevnt over har offentlige innkjøp gjennomgått en profesjonalisering de siste 20 år, men vi er ikke i mål. Siden et minimumsregelsett gir større frihet, kan det være en god idé og først teste det ut i mindre skala.

Plan- og designkonkurranser (s. 115 f): Utvalget foreslår å videreføre det særlige regelverket for plan- og designkonkurranser, uavhengig av oppdragets verdi. Det innebærer at samtlige konkurranser om oppdrag som omfattes av definisjonen av en plan- og designkonkurranse, skal gjennomføres etter disse særlige reglene, også oppdrag under EU/EØS-terskelverdiene.

Erfaringen er at kravet til uhildethet relativt ofte gjør det vanskelig å skaffe jurymedlemmer med arkitektkompetanse, og på denne måten forhindrer effektivitet i gjennomføring av konkurransen.

For mindre oppdrag er det derfor ønskelig at 1 arkitekt i juryen er nok hvis juryen består av 4 personer, og 2 arkitekter i juryer opp til 8 personer. Dette vil ikke begrense adgangen for oppdragsgiver til å ha flere arkitekter enn minimumskravet. Denne oppmykningen vil gjøre det enklere for oppdragsgivere å gjennomføre konkurransene.

Konkret foreslås å endre teksten i § 23-1 (8) til: «Juryen skal utelukkende bestå av fysiske personer som er uavhengige av konkurransedeltakerne. Dersom en særskilt yrkesmessig kvalifikasjon kreves for å delta i designkonkurransen, skal minst en fjerdedel av juryen være i besittelse av samme eller tilsvarende kvalifikasjon.»

En tredjedel foreslås altså endret til en fjerdedel.

Vi takker for muligheten til å gi innspill og ser frem til et forenklet regelverk.

Med hilsen

Tove Jebens
Jus- og innkjøpssjef

Lise Kahaki
juridisk rådgiver

